

ХАРИЕТ БИЧЪР СТОУ

ЧИЧО ТОМОВАТА КОЛИБА

Съкратен превод от английски
Анна Каменова

КОЛЕКЦИЯ „ВЪРХОВЕ“

1. ДЖЕЙМС ДЖОЙС ♦ Одисей
2. ХАНС ЯКОБ ГРИМЕЛСХАУЗЕН ♦ Приключенията на Симплицисимус
3. ДАНИЪЛ ДЕФО ♦ Животът и приключенията на Робинзон Крузо
4. АРТЪР КОНАН ДОЙЛ ♦ Три романа с Шерлок Холмс
5. ДЖОНАТАН СУИФТ ♦ Пътешествията на Гъливер
6. ЧАРЛС ДИКЕНС ♦ Големите надежди
7. ХЪРМАН МЕЛВИЛ ♦ Моби Дик
8. РОБЪРТ ЛУИС СТИВЪНСЪН ♦ Избрано
9. АЛФОНС ДОДЕ ♦ Дребосъчето
10. СТЕНДАЛ ♦ Червено и черно
11. АЛЕКСАНДЪР ДЮМА ♦ Граф Монте Кристо, т. 1 и 2
12. МАРК ТВЕН ♦ Принцът и просякът.
Приключенията на Хъкълбери Фин
13. ЕДГАР АЛАН ПО ♦ Историята на Артър Гордън Пим.
Гротески и арабески
14. ЧАРЛС ДИКЕНС ♦ Коледна песен
15. ДЖОВАНИ БОКАЧО ♦ Декамерон
16. ФРАНЦ КАФКА ♦ Процесът.
Присъдата. Новели и разкази
17. МИГЕЛ ДЕ СЕРВАНТЕС ♦ Знаменитият идалго дон Кихот
де Ла Манча, т. 1
18. РОБЕРТ ЩИЛМАРК ♦ Наследникът от Калкута
19. НИКОЛАЙ ГОГОЛ ♦ Мъртви души
Петербургски повести
Из „Миргород“
20. ТОМАС ХАРДИ ♦ Усекски истории и други разкази
21. ГУСТАВ МАЙРИНК ♦ Голем

СЪДЪРЖАНИЕ

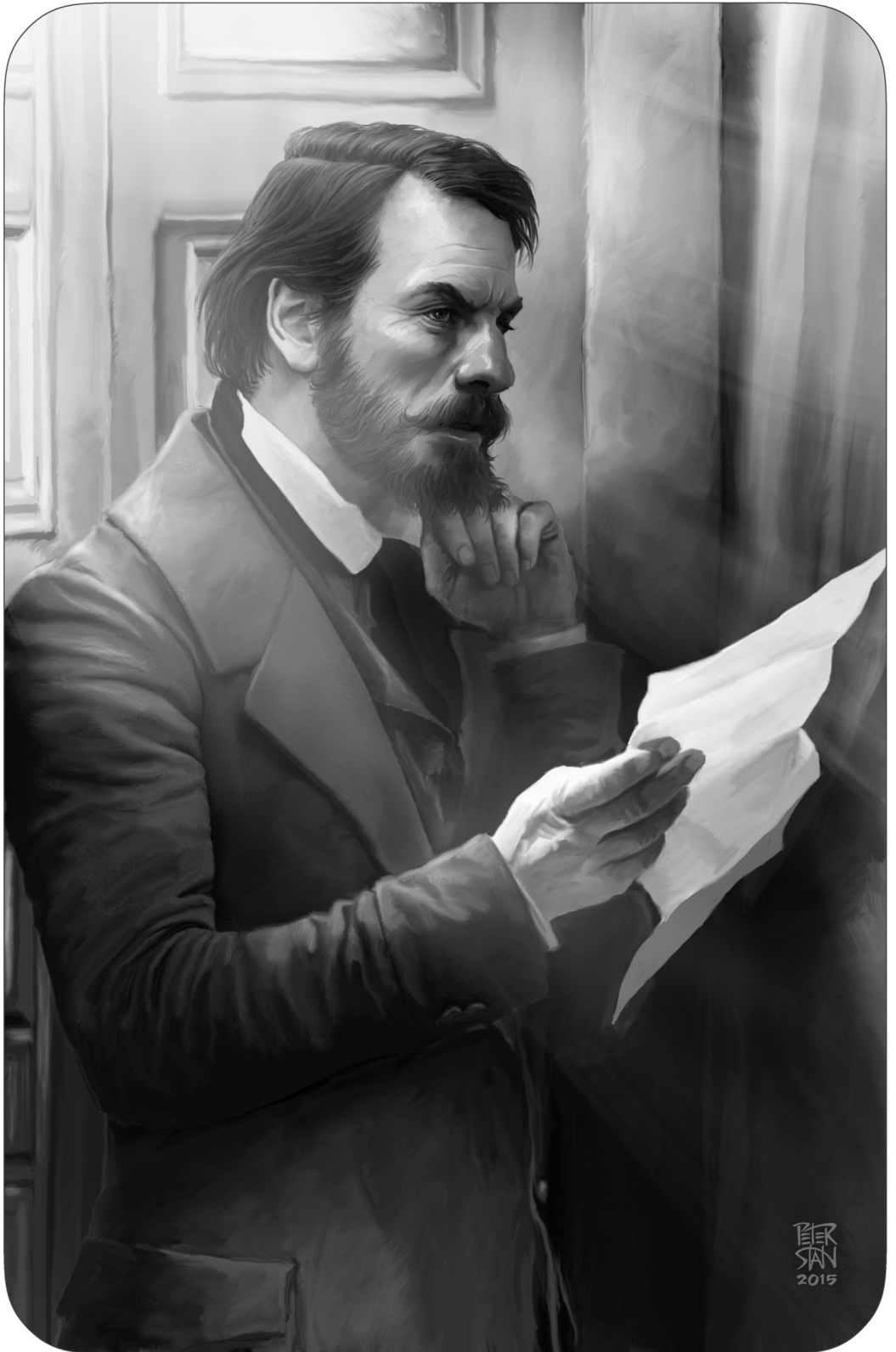
ГЛАВА I.	
В КОЯТО ЧИТАТЕЛЯТ СЕ ЗАПОЗНАВА С ЕДИН „ХУМАНЕН“ ЧОВЕК.....	9
ГЛАВА II.	
МАЙКА	17
ГЛАВА III.	
СЪПРУГ И БАЩА.....	20
ГЛАВА IV.	
ВЕЧЕР В КОЛИБАТА НА ЧИЧО ТОМ.....	25
ГЛАВА V.	
В КОЯТО СЕ ПОКАЗВА КАКВО ЧУВСТВА ЖИВАТА СТОКА, КОГАТО СМЕНЯ СВОЯ ГОСПОДАР	33
ГЛАВА VI.	
БЯГСТВОТО Е ОТКРИТО	40
ГЛАВА VII.	
БОРБАТА НА МАЙКАТА	47
ГЛАВА VIII.	
БЯГСТВОТО НА ЕЛИЗА.....	59
ГЛАВА IX.	
ОТ КОЯТО СЕ ВИЖДА, ЧЕ И ЕДИН СЕНАТОР МОЖЕ ДА БЪДЕ ЧОВЕК	70
ГЛАВА X.	
СТОКАТА ПОТЕГЛЯ	81
ГЛАВА XI.	
ОПАСНИТЕ МИСЛИ НА ЕДИН РОБ.....	90
ГЛАВА XII.	
НЯКОЛКО СЛУЧАЯ НА ЗАКОННА ТЪРГОВИЯ.....	100
ГЛАВА XIII.	
СЕЛИЩЕТО НА КВАКЕРИТЕ.....	111
ГЛАВА XIV.	
ЕВА	117

ГЛАВА XV.	
ЗА НОВИЯ ГОСПОДАР НА ТОМ И ЗА РАЗНИ ДРУГИ НЕЩА	123
ГЛАВА XVI.	
ГОСПОДАРКАТА НА ТОМ И НЕЙНИТЕ ВЪЗГЛЕДИ	131
ГЛАВА XVII.	
КАК СЕ ЗАЩИТАВА СВОБОДНИЯТ ЧОВЕК	139
ГЛАВА XVIII.	
ВЪЗГЛЕДИТЕ И ПРЕЖИВЯВАНИЯТА НА МИС ОФЕЛИЯ	150
ГЛАВА XIX.	
ВЪЗГЛЕДИТЕ И ПРЕЖИВЯВАНИЯТА НА МИС ОФЕЛИЯ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)	157
ГЛАВА XX.	
ТОПСИ	165
ГЛАВА XXI.	
В КЕНТЪКИ	175
ГЛАВА XXII.	
„ТРЕВАТА СЪХНЕ, ЦВЕТЕТО ПОВЯХВА“	179
ГЛАВА XXIII.	
ХЕНРИК	183
ГЛАВА XXIV.	
ПРЕДЗНАМЕНОВАНИЯ	189
ГЛАВА XXV.	
МАЛКАТА ПРОПОВЕДНИЦА	193
ГЛАВА XXVI.	
СМЪРТ	198
ГЛАВА XXVII.	
ЗА ПОСЛЕДЕН ПЪТ НА ЗЕМЯТА	205
ГЛАВА XXVIII.	
СЪЕДИНЕНИЕ	209
ГЛАВА XXIX.	
БЕЗЗАЩИТНИТЕ	215
ГЛАВА XXX.	
СКЛАД ЗА РОБИ	221
ГЛАВА XXXI.	
НАПЪТ	228
ГЛАВА XXXII.	
МРАЧНА ОБИТЕЛ	232

ГЛАВА XXXIII.	
КАСИ	237
ГЛАВА XXXIV.	
ИСТОРИЯТА НА КВАРТЕРОНКАТА	243
ГЛАВА XXXV.	
ЗНАМЕНИЕ	251
ГЛАВА XXXVI.	
ЕМЕЛИН И КАСИ	256
ГЛАВА XXXVII.	
СВОБОДА	261
ГЛАВА XXXVIII.	
ПОБЕДАТА	266
ГЛАВА XXXIX.	
СТРАТЕГИЯТА НА КАСИ	271
ГЛАВА XL.	
МЪЧЕНИКЪТ	278
ГЛАВА XLI.	
МЛАДИЯТ ГОСПОДАР	283
ГЛАВА XLII.	
ИСТИНСКА ИСТОРИЯ ЗА ДУХОВЕ	288
ГЛАВА XLIII.	
РАЗВРЪЗКАТА	293
ГЛАВА XLIV.	
ОСВОБОДИТЕЛЯТ	297
ЗА КНИГАТА И НЕЙНИЯ АВТОР	301
<i>АННА КАМЕНОВА</i>	

PER
SIAN
2015

В КОЯТО ЧИТАТЕЛЯТ СЕ ЗАПОЗНАВА С ЕДИН „ХУМАНЕН“ ЧОВЕК

През един студен февруарски следобед в гр. П., щата Кентъки*, двама джентълмени седяха в богато наредена столова на чаша вино. В стаята нямаше прислуга и те, седнали близо един до друг, очевидно водеха много сериозен разговор.

Само за удобство нарекохме и двамата „джентълмени“. Всъщност, строго погледнато, единият от събеседниците съвсем нямаше вид на джентълмен. Той беше нисък, набит, с груби черти на лицето, а напереното му държание издаваше човек от долен произход, решен на всяка цена да си пробие път в обществото. Той беше облечен нагрүфено: с пъстра безвкусна жилетка и синя връзка на яркожълти капки, контешки вързана, които напълно отговаряха на общия му вид. Големите му груби ръце бяха отрупани с пръстени, а по дебелия златен ланец на часовника му бяха накачени разноцветни украшения, които той подрънкваше самодоволно по време на разгорещения разговор. Езикът му, който противоречеше на всички граматически правила, бе изпъстрен с такива вулгарни изрази, които не бихме могли да предадем въпреки желанието ни да разкажем всичко най-точно.

Неговият събеседник, мистър Шелби, имаше вид на истински джентълмен. Всичко в неговата къща – и наредбата, и начинът, по който се водеше домакинството – показваше, че той живее не само добре, но дори охолно. Както вече казахме, двамата мъже водеха сериозен разговор.

– Бих искал така да уредим този въпрос – каза мистър Шелби...

– Не мога да се съглася с вашето предложение, мистър Шелби. Решително не мога – отвърна неговият събеседник, като вдигна пълната си чаша срещу светлината.

– Но, Хейли! Навсякъде ще получите за Том тази цена. Той е необикновен човек: верен, честен и способен. Том ръководи цялата ми ферма като по часовник.

– Искате да кажете, честен като негър – подметна подигравателно Хейли, като си напълни наново чашата.

---

* Най-северният от южните щати, където започва движението за освобождение на негрите от робство. – Б.р.

– Не! Честен в истинския смисъл на думата. Том е добър, прилежен, разумен и набожен човек. Той беше приет в лоното на църквата преди четири години и оттогава аз му поверявам всичко, което имам – и пари, и къща, и коне. Оставям го да ходи свободно навсякъде и винаги съм се уверявал в неговата почтеност и преданост.

– Мнозина не вярват, че има набожни негри, но аз вярвам – каза Хейли и за да подчертае своята искреност, сложи ръка на гърдите си. – В последната група, която отведех в Орлиънс тази година, имаше един негрър. Да бяхте го чули как пее молитви – като в църква. И какъв тих и кротък!... Доста спечелих от него. Купих го на безценица от човек, който бе принуден да разпродава. Чистата ми печалба беше шестстотин долара. Да, набожността у негрите е ценно нещо – ако е искрена, разбира се, а не подправена стока.

– У Том тя съвсем не е подправена; в това мога да ви уверя – отговори мистър Шелби. – Ето миналата есен го пратих в Синсинати по моя работа и да ми донесе оттам петстотин долара. „Том – казах му аз, – имам доверие в теб, защото мисля, че си добър християнин. Знаем, че няма да ме измамиш.“ И Том наистина се върна; така си и знаех. После ми разправиха, че някои подлеци го попитали: „Том, защо не избягаш в Канада?“ „Не – отговорил Том. – Не мога. Господарят има доверие в мен.“ Да ви кажа откровено, мъчно ми е да се разделя с Том. Неговата цена би трябвало да покрие целия ми дълг. Вие трябва да се съгласите на това, Хейли, ако имате поне капка съвест.

– О, съвест имам точно толкова, колкото е необходимо на един търговец – каза Хейли насмешливо. – То значи – твърде малко. Разбира се, на приятели съм готов да услужа с каквото мога. Но вие искате прекалено много от мен... Да, прекалено много! – Той въздъхна замислено и си наля още вино.

– Тогава, Хейли, какви са вашите условия? – попита мистър Шелби след няколко минути неловко мълчание.

– Нямате ли някое момче или момиче да прибавите към Том?

– Хм... Не, нямам излишни. Право да ви кажа, само крайната нужда ме заставя да продавам. Не обичам да се разделям с робите си...

В този момент вратата се отвори и в стаята влезе малко, четири-петгодишно кварталонче*. В него имаше нещо необикновено красиво и мило. Черни, лъскави като коприна къдрици се спущаха около обло лице с трапчинки на бузите, а големите му тъмни очи, пламенни и кротки, любопитно поглеждаха изпод дълги мигли. Добре ушитата му дрешка на червени и жълти квадрати подчертаваше необикновената красота на детето. То не се смути и беше твърде забавно да се види с

---

* Кварталон – лице, което по дядо или баба е от негрски произход. – Б.р.

каква увереност влезе в стаята. Личеше, че е любимец на господаря си, но все пак не можеше да прикрие напълно срамежливостта си.

– Хей, Чернушко – извика мистър Шелби и като подсвирна му хвърли чепка сухо грозде. – Дръж!

Детето се втурна с всичка сила да улови гроздето, а господарят му се засмя.

– Ела тук, Чернушко – заповяда мистър Шелби. Детето се приближи. Господарят погали къдравата му главица и го щипна под брадичката.

– Хайде сега покажи на този господин, че можеш да пееш и танцуваш.

Детето запя с ясен и звучен глас странна негърска мелодия, като съпровождаше песента с ритмични движения на ръцете, краката и цялото си тяло.

– Браво – извика Хейли и му подхвърли парче портокал.

– А сега, Чернушко, походи като дядо Къджоу, когато боледува от ревматизъм.

В миг гъвкавото телце на детето се изгърби, ръцете му се отпуснаха немощно, а лицето му се сгърчи в печална гримаса и като взе бастуна на господаря си, то закуца из стаята и почна да плюе наляво и надясно като стария човек.

Двамата мъже се превиваха от смях.

– А сега, Чернушко – каза господарят, – покажи ни как старият Робинс пее в църква.

Детето удължи неимоверно много заобленото си личице и с необикновена сериозност запя през носа си някаква черковна мелодия.

– Браво, браво. Юнак! – извика Хейли. – Това дете е чудно, уверявам ви!... Знаете ли какво? – каза той отведнъж и тупна мистър Шелби по рамото. – Хайде, дайте ми и момчето и да смятаме работата за свършена.

В този миг вратата безшумно се отвори и млада, двадесет и пет годишна квартиерка влезе в стаята.

От пръв поглед се виждаше, че тази жена е майка на детето: същите прекрасни черни очи и дълги мигли, същите тъмни копринени къдри.

– Какво има, Елиза? – попита господарят, когато тя се спря и го погледна нерешително.

– Извинете сър, търся Хари.

Момченцето се спусна към майка си и ѝ показа лакомствата, които бе сложило в полата си.

– Добре, отведи го – каза мистър Шелби. Тя прегърна детето и бързо излезе.

– Дявол да го вземе! Това се казва стока! – извика с възхищение търговецът на роби. – За тази хубавица можете да получите цяло състояние в Ню Орлиънс по всяко време. Виждал съм да плащат над хиляда долара за жени, които не могат да се мерят с нея по хубост.

– Не искам да печеля от нея – сухо отвърна мистър Шелби и за да промени разговора, отвори нова бутилка и попита събеседника си дали му харесва виното.

– Чудесно, сър! Първо качество – отговори търговецът на роби, после потупа безцеремонно Шелби по рамото и добави:

– Хайде, ще се спазарим ли? Колко да дам? Вие колко искате за тази жена?

– Мистър Хейли, тя не е за продан. Жена ми не би се разделила с нея, дори да ѝ предложат толкова злато, колкото тежи самата Елиза.

– Хайде, хайде! Жените винаги говорят така, защото не разбират нищо от сметки. А кажете им само колко часовници, щраусови пера и други дрънкулки могат да се купят с толкова злато и сигурен съм, те веднага ще променят мнението си.

– Слушайте, Хейли, няма смисъл да говорим за това. Казах ви „не“ и това е последната ми дума – твърдо отговори Шелби.

– Тогава дайте ми поне момченцето – настоя търговецът на роби. – Признайте, че не ви искам много.

– Но за какъв дявол ви е потрябвало това дете? – попита Шелби.

– Един мой приятел се занимава точно с такава търговия: купува красиви деца и ги отглежда, за да ги продаде после като луксозен артикул – главно като прислужници. Богаташите плащат добре за красиви момчета – те обичат красиви хора да им отворят вратите и да им прислужват на масата. Добре се плаща за тях. А този малък дявол е толкова забавен, има и музикални способности... Точно такава стока ми трябва.

– Не ми се иска да го продавам – рече Шелби замислено.

– Знаете ли, сър, аз съм хуманен човек и не бих могъл да откъсна детето от майка му.

– А, така ли?... Хм... Да. Много добре ви разбирам. Понякога е много неприятно да се разправяш с жени. Съзми... викове – неприятно е. Даже много неприятно! Но аз, сър, така се справям с работата, че обикновено избягвам тия неща. Вие например бихте могли да изпратите жената някъде за ден-два или седмица и всичко ще се нареди спокойно, без шум. Когато се върне въщи, работата ще бъде свършена. Жена ви ще ѝ подари обици, нова рокля или нещо подобно и тя ще се утеши.

– Не мисля, че ще се утеши.

– Ще видите, ще видите! Тия твари не са като белите хора. Те се утешават лесно. Само трябва умело да се пипа. Разправят – каза Хейли, като си даде вид на човек, който говори откровенно и доверчиво, – че търговията с роби ни правела коравосърдечни. Според мен не е така. Лично аз никога не постъпвам както мнозина други. Виждал съм да изтръгват дете от ръцете на майката, за да го продават, а майката пици като обезумяла... Много лоши търговци... Повреждат стоката и понякога я правят съвсем негодна за работа. Спомням си случая с една много красива жена в Орлиънс... напълно я разсипаха при подобна раздяла. Купувачът не искаше детето ѝ, а само нея. А тя, когато се ядосаше, просто побесняваше. Притисна с всичка сила детето до себе си и почна да говори като обезумяла. Беше ужас-

но! И досега, като си спомня, тръпки ме побиват. А когато отведоха детето и нея затвориха, тя полудя и след няколко дни умря. Хиляда долара чиста загуба, сър! И защо? Само защото не знаеха как да постъпят в такъв случай. Винаги е по-изгодно да се проявява хуманност, сър. Това от опит го зная. – При тези думи търговецът на роби се облегна на стола, скръсти ръце и прие благодушен вид.

Очевидно този въпрос живо интересуваше Хейли. Той не дочака да чуе думата на мистър Шелби, който замислено белеше кората на един портокал, а с престо-рена скромност, подтикнат от неудържимо желание да каже още няколко думи, заговори наново.

– Не е хубаво човек да се хвали, но аз казвам самата истина. Негрите, които предлагам на пазара, минават за най-добрата стока. Поне това много пъти са ми казвали. Моите негри винаги са охранени и в добро състояние. При мен мрат много по-малко, отколкото при другите. А това е, защото съм добър търговец. Всичко у мен почива на хуманност, сър!

Мистър Шелби не знаеше какво да отговори и само каза:

– Така ли?

– Често са се подигравали на моите разбирания и са ме убеждавали да се откажа от тях. Такива разбирания рядко се срещат и не се харесват, но аз твърдо се придържам о тях, сър. И мога да кажа, че са доста доходни. – И търговецът на роби се засмя на собственото си остроумие.

Това поясняване на принципа за хуманност беше толкова своеобразно и изненадващо, че мистър Шелби не можа да не се засмее заедно с Хейли. Насърчен от смеха на мистър Шелби, Хейли продължи.

– Чудна работа! Колкото и да се мъча, не мога да набия това в главите на другите! Например бившият ми съдружник Том Локър от Начез – той съвсем не беше глупав но за негрите бе същински дявол, – това беше неговият принцип. А всъщност не съм срещал по-добър човек от него. Такава беше неговата система, сър. Често му казвах: „Том, когато жените плачат, какъв смисъл има да ги ругаеш и да ги биеш с бич? Глупаво е и няма никаква полза от това. Остави ги – казвам, – остави ги да се наплачат. Това е естествено. Не можеш да промениш природата им; все трябва да избие в нещо. Освен това, Том – казвам, – това е много вредно за тях: разваляш стоката, а понякога и погрозняват – особено мулатките. Ти по-добре ги успокой с добро; малко хуманност върши много повече работа, отколкото твоите ругатни и побоища, и е по-изгодно – му казвам аз. – Вярвай ми!“ Но Том не можа да разбере тая работа! Толкова много стока ми похаби, че трябваше да скъсам с него. А беше добър човек... И беше честен, разбира се, доколкото може в търговията.

– Смятате ли, че вашият начин на работа е по-добър от този на Том? – запита Мистър Шелби.

– Разбира се, сър. Така мисля. Старая се по възможност да действам по-внимателно при такива неприятни случаи. При продажбата на деца например пращам майката някъде, за да не се бърка: далече от очите – далече от сърцето, както знаете. А когато сделката е свършена и връщане няма – щат не щат, свикват с новото положение. Те не са бели хора, та да смятат, че ще живеят при жените и децата си. Негърът ако, разбира се, е правилно възпитан, не очаква такова нещо и понася всичко по-леко.

– В такъв случай смятам, че моите негри не са правилно възпитани – каза мистър Шелби.

– И аз така мисля. Вие в Кентъки много разглезвате негрите си. Правите го за добро, а всъщност това не е никакво добро. Сами разсъдете – негърът е роден да се влачи по света, да минава от ръка на ръка и не знаеш при кого ще попадне. Каква полза, че си се отнасял добре с него и си му създавал празни надежди? При нов господар теглото ще му се стори още по-непоносимо. Уверявам ви, че на плантациите, където другите негри работят със смях и песни, вашите негри ще се чувстват много зле. Естествено, мистър Шелби, всеки счита за добър своя начин на действие; и аз мисля, че се отнасям с негрите си, както те заслужават.

– Хубаво е човек да бъде доволен от себе си – каза мистър Шелби, като повдигна леко рамене с известно неприятно чувство.

– Е – подхвана Хейли след кратко мълчание, през време на което и двамата чу пеха орехи. – Какво решавате?

– Ще си помисля и ще поговоря с жена си – отговори Шелби. – А вие, Хейли, ако искате сделката да стане тихомълком, както вие предлагате, съветвам ви никому нищо да не разправяте. Разберат ли моите хора вашето намерение, бъдете уверен, че ще бъде много трудно да отведете когото и да било от тях.

– О, разбира се, разбира се! Но знайте, бих желал колкото се може по-скоро да приключим с този въпрос, защото не мога повече да чакам – каза Хейли, като стана и облече палтото си.

– Добре, елате между шест и седем часа тази вечер и ще ви дам окончателен отговор – каза мистър Шелби.

Търговецът на роби се поклони ѝ излезе.

„С какво удоволствие бих го изритал надолу по стълбите – си каза Шелби, когато вратата се затвори зад Хейли. – Нахалник! Но той знае, че съм му в ръцете. Ако някога някой ми беше казал, че ще продам Том на един от тези отвратителни търговци на роби, щях да му отговоря: „Да не би слугата ми да е куче, та да постъпвам така с него...“ А сега няма друг изход. И детето на Елиза, и то... Знам, че ще имам неприятности с жена си за Хари; също и за Том... Така е, когато човек има дългове! Тоя тип отлично знае, че зависи от него и ще използва случая.

Робите са може би най-добре третирани в щата Кентъки. Комуто се е случило да посети някои имения в този щат и види благодушните отношения на някои

господари и господарки и искрената преданост на някои от робите, възможно е да повярва на разпространяваната легенда за патриархалните условия на живота в тези места и на други подобни приказки. Но тези отношения се помрачават от една зловеща сянка – сянката на закона. Докато според закона тези човешки същества, надарени както всички останали хора с туптящи сърца и със способност да чувстват, са само вещи, принадлежащи на един или друг собственик, докато разорението, някакво нещастие, неуспех в сделката или смъртта на добрия господар може да ги обрече на мизерия и непосилен труд, дотогава в робството, дори и там, където съществува без жестокости, не ще намерите нито една хубава, нито една каквато и да било привлекателна черта.

Мистър Шелби беше от този тип хора, които често се срещат: добродушен, внимателен и снизходителен към окръжаващите го. Негрите му не можеха да се оплачат от тежък живот. Но напоследък Шелби играеше много на борсата, и то крайно безразсъдно. Затънал бе дълбоко в дългове. Голяма част от полиците му бяха попаднали в ръцете на Хейли. С това се обяснява предшестваният разговор.

Когато влизаше в стаята, Елиза чу част от разговора и можа да разбере, че гостът е търговец на роби и че желае да купи някого от господаря ѝ. На излизане тя искаше да остане до вратата, за да чуе какво още ще кажат, но господарката ѝ я повика и тя трябваше бързо да се отдалечи.

Елиза беше почти уверена, че търговецът иска да купи нейното дете от мистър Шелби. Дали не се лъжеше! Сърцето ѝ биеше силно от възмущение и тя неволно така силно притисна детето към себе си, че то я погледна учудено.

– Елиза, мила, какво става с теб днес? – попита мисис Шелби, когато Елиза разля каната с вода, бутна една масичка и накрая разсеяно подаде на господарката си нощница вместо копирената рокля, която тя искаше, от гардероба.

Елиза трепна.

– О, господарке! О, господарке! – каза тя, като повдигна към нея очи, но сълзи я задавиха. Тя се отпусна на един стол и избухна в ридания.

– Но, Елиза, мила, какво има! – извика мисис Шелби.

– О, господарке! Един търговец на роби разговаря с господаря в столовата. Аз го чух.

– Е, глупаво дете, та какво от това?

– Госпожо, мислите ли, че господарят би могъл да продаде моя Хари? – И нещастната жена се отпусна наново върху стола и зариде още по-силно.

– Да продаде Хари? Глупости! Нима не знаеш, че господарят ти няма нищо общо с търговците на роби от Юг и че не би продал никого от своите роби, стига те да си гледат добре работата. Глупаво дете! Кому е дотрябвало да купи твоя Хари? Колко си наивна – мислиш, че всички само него гледат. Хайде! Успокой се! И ела да ме срещеш, както ти показвах! Пък друг път да не подслушваш по вратите!

– Но, госпожо, нали вие никога няма да се съгласите, ако...

– Глупости! Разбира се, че няма. Какви са тези приказки! Все едно да продам някое от моите собствени деца. Наистина, Елиза, ти прекалено много си се възгордяла с твоя Хари. Не може човек да прекрачи вратата ни и ти да не помислиш, че той е дошъл, за да купи детето ти.

Успокоена от думите на господарката си, Елиза се залови бързо и сърчно да ѝ помага в обличането, като сама се смееше на подозренията си.

Мисис Шелби беше благородна жена, надарена с голям ум и сърце. Добротата и великодушието ѝ намираха опора в нейната религиозност и здрави принципи, които тя неотклонно следваше в живота. Мистър Шелби, въпреки че не беше религиозен, уважаваше и ценеше твърдите принципи на жена си и дори изпитваше известно страхопочитание към нея. Той не ѝ пречеше да се грижи за слугите, да ги учи, да ги насочва към добро, ако и сам да не вземаше никакво участие. Той действително смяташе, че набожността и добродетелите на жена му стигат и за двамата.

След разговора с търговеца на роби мистър Шелби се измъчваше от неприятната мисъл как да съобщи на жена си за предстоящата сделка и как да отбие острите ѝ възражения и настойчиви молби, които той несъмнено щеше да срещне от нейна страна. Мисис Шелби не знаеше нищо за паричните затруднения на мъжа си. Тя разчиташе на неговата доброта и затова подозренията на Елиза ѝ се сториха съвсем невероятни. Тя дори съвсем забрави този разговор и почна да се приготвя да отиде на гости.